

Àmbit

REVISTA DE CULTURA

PATRIMONI MARÍTIM DE MENORCA

EL CONSELL ORGANITZA A
FORNELLS LES PRIMERES
JORNADES D'AQUESTA TEMÀTICA

P. 04

JOSEP VIVES CAMPOMAR

EL ROSER ACULL L'EXPOSICIÓ
"JOSEP VIVES CAMPOMAR.
LA QUIETUD DE LES COSES"

P. 14

PEDRA EN SEC

LA TÈCNICA S'INSCRIU A LA
LLISTA DE PATRIMONI CULTURAL
IMMATERIAL DE LA HUMANITAT

P. 28

Menorca

illa de Cultura

*Descobreix totes les activitats
culturals que t'ofereix l'illa
de Menorca*

[agenda.menorca.es](http://agenda menorca.es)

Vols estar al dia de les activitats culturals que es fan a Menorca?

Subscriu-te al butlletí i rebràs setmanalment al teu correu electrònic informació sobre concerts, obres de teatre, fires, exposicions, conferències i molt més.

INTERVENCIIONS DEL 2018

ACTIVITAT ARQUEOLÒGICA

*L'any passat es van dur a terme diferents campanyes
d'excavacions a jaciments de l'illa gràcies a la iniciativa
d'arqueòlegs i el suport del Consell.*

Text: Diferents autors

El 2018 ha estat un any d'intensa activitat arqueològica a Menorca. La major part dels projectes d'investigació han estat impulsats per equips d'arqueòlegs autònoms que compten amb el suport econòmic del Consell Insular i d'altres ad-

ministracions, com els ajuntaments. Aquí teniu un resum d'algunes de les intervencions programades que s'han portat a terme el 2018 i que no havien aparegut encara als números anteriors de la revista ÀMBIT.

SANT AGUSTÍ. ES MIGJORN GRAN

Damià Ramis, Ismael Moll i Montserrat Anglada

El mes d'abril passat es va realitzar la segona campanya d'excavació al jaciment talaiòtic de Sant Agustí Vell, en el marc d'un projecte d'investigació arqueològica quinquennal. Els treballs de recerca s'han centrat a l'edifici de planta rectangular que s'adossa a la cara sud del talaiot oriental, conegut popularment com "el talaiot de les bigues de mata".

Durant la campanya de 2017 les tasques es van centrar a delimitar l'edifici per la part exterior. Així, en aquesta segona campanya, l'objectiu era la fesomia interior de l'edifici i poder-ne identificar els espais interns. De fet, les tasques d'excavació dels nivells superficials han permès diferenciar dos àmbits. El primer, l'àmbit oest, ha deixat al descobert un passadís, orientat N-S, que coincideix amb el portal d'entrada del talaiot oriental.

A l'altre àmbit, situat a l'est de l'edifici, s'ha pogut documentar un mur de doble parament, d'uns 90 cm d'amplada, que s'adossa al talaiot. Aquest mur està orientat de nord a sud i fa una cantonada —amb un angle de 90°— fins a arribar a un corredor d'accés amb coberta que es troba a l'eix

central de l'edifici. Cal remarcar que a l'àmbit est la cota és significativament més alta que a l'àmbit oest, la qual cosa podria indicar l'existència d'un possible sostre que cobrís una o més habitacions.

S'ha de tenir present que l'excavació arqueològica encara es troba en un moment inicial. Açò vol dir que resulta molt aventurat poder extreure conclusions, però, a mesura que avancin les tasques, de ben segur que s'anirà obtenint nova informació que ens ajudi a entendre l'edifici i, d'aquesta manera, interpretar quina funció tenia i, el més interessant, quina relació tenia amb el talaiot al qual s'adossa.

L'excavació ha estat cofinançada per l'Ajuntament des Migjorn Gran i el Consell Insular de Menorca juntament amb l'ajut de finançament privat. També s'ha comptat amb la brigada del Servei de Cultura del CIM, així com amb l'inesestimable ajut de voluntaris que hi han participat de manera activa durant les tasques d'excavació. Finalment, volem mostrar el nostre agraïment a la propietat del terreny per les facilitats donades.

CORNIA NOU. MAÓ

Montserrat Anglada, Lluís Plantalamor i Damià Ramis

Com ja és habitual, durant els mesos de maig i juny ha tingut lloc la campanya arqueològica al jaciment de Cornia Nou (Maó). En general, s'han continuat les feines a l'edifici adossat al costat occidental del gran talaiot del poblat, el qual, per aquest motiu, rep el nom d'edifici oest.

Fins ara aquest espai presentava dues habitacions. La primera, situada al costat sud, es va acabar d'excavar l'any anterior. Podem situar-ne el darrer ús cap al 1000-900 aC, d'acord amb les datacions radiocarbòniques efectuades. Enguany, s'hi han realitzat feines de restauració i consolidació de les crestes dels murs i dels paviments empedrats que es troben a l'interior.

A la segona habitació, situada a continuació cap al nord, s'hi ha excavat la part final dels nivells d'enderroc i l'únic nivell

d'ocupació que s'ha trobat. Així, s'ha pogut determinar que l'habitació, igual que l'anterior, estava coberta per un sostre fet amb elements vegetals, argila i llosetes de roca calcària. El context d'ús ha resultat molt pobre en troballes. Destaca la presència de molins de mà i percussors de pedra, que reforcen la importació de les feines de transformació alimentària a l'interior d'aquest edifici.

Finalment, s'han iniciat les feines d'excavació a l'extrem nord d'aquest sector, un espai que semblava a cel obert. La sorpresa ha estat trobar la part superior d'un mur en angle recte que delimita un tercer recinte. A la part superior de l'enderroc d'aquesta habitació s'hi ha trobat una urna funerària de ceràmica talaiòtica amb restes infantils a l'interior.

SANT AGUSTÍ

A la imatge de l'esquerra, treballs de recerca al jaciment talaiòtic de Sant Agustí Vell

CORNIA NOU

A la fotografia de la dreta, vista aèria del jaciment de Cornia Nou

SA CUDIA CREMADA. MAÓ

Cristina Bravo i Irene Riudavets

Durant el mes de setembre de 2018 es va dur a terme la quarta campanya arqueològica al recinte de taula del poblat talaiòtic de sa Cudia Cremada (Maó). Aquesta intervenció s'ha continuat plantejant dins el marc de l'escola internacional d'arqueologia organitzada per l'associació Sa Cudia Cremada Archaeology Field School, amb la qual es va realitzar un curs durant la primera quinzena del mes i on van participar alumnes dels Estats Units, el Regne Unit i Rússia, a més de dues estudiants menorquines becades per l'associació. Les darreres dues setmanes l'equip va continuar els treballs de camp, incloent-hi la confecció d'un acurat registre planimètric.

Continuant les tasques iniciades els anys

anterior, ens vam centrar en l'excavació de l'interior de l'edifici, on es van poder localitzar materials ceràmics típics del període del talaiòtic final, a més d'una gran quantitat de restes de fauna. Si bé entre els anys 2015 i 2017 es van excavar els nivells superficials i d'enderroc de grans pedres caigudes del mur del recinte, durant aquesta campanya el nivell extret ha estat una capa gruixada argilosa que s'estén per tota la superfície interior del monument. La remoció d'aquest nivell també ha permès continuar exposant més els elements característics del recinte, com la taula i les pilastres que l'envolten.

La campanya de 2018 s'ha finançat gràcies a una subvenció del CIM i als fons propis de l'escola d'arqueologia.

SA CUDIA CREMADA

A la imatge de la dreta, l'equip d'arqueòlegs immers en la intervenció al recinte de taula del poblat talaiòtic

COLL DE CALA MORELL

A la imatge de la dreta, fotografia de la bassa de recollida d'aigua del jaciment de Cala Morell

ES COLL DE CALA MORELL. CIUTADELLA

Montserrat Anglada, Maria José León, Damià Ramis i Magdalena Salas

Durant el mes d'octubre de 2018 s'ha duit a terme la vuitena campanya arqueològica al jaciment des Coll de Cala Morell (Ciutadella). Les feines s'han centrat en dues àrees: les basses de recollida d'aigua i l'entorn del monument elevat.

L'any passat, quan es va excavar la bassa situada més al nord, es va fer un sondeig a la base del dipòsit, que consistia en una capa molt gruixada d'argila compactada. Enguany es volia ampliar aquesta cala, però les pluges prèvies a l'inici de la campanya havien omplert la bassa i havien mostrat el bon estat de preservació i la funcionalitat d'aquesta estructura. Així, s'han fet feines de consolidació de la cresta del mur interior de la bassa i s'han fet dues petites cales a l'espai situat entre aquest folre i el retall de la roca. A la bassa sud únicament s'han iniciat les feines de neteja.

Pel que fa a l'altra zona de treball, s'havia plantejat la neteja de la petita estructura que hi ha situada a prop del monument superior del jaciment. S'han retirat totes les restes d'enderroc i s'ha pogut observar que es tracta d'una construcció recent en pedra seca que presenta un corredor d'accés en colze. La sorpresa ha consistit en la troballa, durant aquestes feines de neteja, de les restes de dues navetes més, amb la qual cosa s'eleva a 15 el nombre d'aquestes estructures al promontori de Cala Morell. Aquests nous exemples es troben en molt mal estat de conservació. Només es conserva la part basal dels murs, suficient perquè per determinar que es tracta de dues navetes adossades lateralment, una de les quals recolza simultàniament en la murada que tanca el costat est del poblat.